

A Kner család

A család ősei már a XVIII. században jó nevű könyvkötők voltak a Felvidéken. Az 1830-as években telepedtek le Gyomán. A dinasztia alapítója KNER SÁMUEL, mint könyvkötő iparos adózó polgárként volt számontartott Gyomán.

Az országhatárokon túl is ismertté lett nyomda alapítója KNER IZIDOR 1860-ban született. Munkáját inasként Szolnokon kezdte. Segédként Székesfehérvárott tevékenykedett. Első írása is ott jelenik meg Dori álnéven. A világot megismerő vándorlása után 1882-ben tér haza szülőhelyére, Gyomára.

Szegényes volt a nyomda indulása. Főleg nyomtatványokat, egy-két könyvet a környékbeli települések, vagy egyének megrendelésére készítettek. Mint érdekességet említem meg, BÉKÉS MEGYE RÖVID ISMERTETÉSE AZ ENDRÓDI NÉPISKOLÁK SZÁMÁRA címmel a millennium évében, 1896-ban jelent meg. (Ismeretlen szerző munkája. Sajnos csak erősen hiányos példány van birtokunkban)

Egyébként a nyomtatásban nagy jelentőségű papír szabványosításában is fontos munkát végzett. 600 féle nyomtatványt tartott raktáron, melyek főleg a közigazgatásban voltak fontosak.

1900-ban megindítja a KÖZSÉGI ÜGYKEZELÉS, majd a KÖZSÉG című folyóiratot. 1914-ben Lipcsében a RÖPKE LAPOK folyóirattal arany érmet nyert.

A századfordulótól önálló szerkesztésű naptárral kelti fel a figyelmet. Ezek sikerében már fia KNER IMRE végez értékes munkát. 1908-ban első nagy sikeres vállalkozása: THURY ZOLTÁN összes műveinek kiadása 6 kötetben. Ez a munka már nagyon komoly nyomdaművészeti jártasságról tanúskodik.

1910-től sikersorozatot jelent Heltai Jenő, Gábor Andor, Szép Emő írásainak publikálása.

A nyomdatulajdonos kedves hangú anekdotái, humoreszkjei a BORSZEM JANKÓ-ban (a kor nagysikerű élclapja) jelentek meg.

1931-ben életrajzát FÉL ÉVSZÁZAD MESGYÉJÉN címmel jelentette meg. Színművet is alkotott: Keserves kenyér címmel.

Helyi érdekességként említem, Rózsahegyi Kálmán díszpolgári kitüntetésében is jelentős érdeme van, és annak díszoklevelét is ő tervezte és készítette. Igen meghitt és értékes baráti kapcsolat alakult ki Kner Izidorral. Síremléke a gyomai köztemetőben van. Papp Zsigmond alkotása.

A könyvművészet kiteljesítője fia IMRE volt. (Gyoma 1890 - Koncentrációs tábor 1944) A XX. század könyvkötészetének és nyomdászatának Európa-hírű megvalósítója lett. Tanulmányait a Mezőtúri Főgimnáziumban, majd Aradon folytatta, és Lipcsében fejezte be. 17 évesen tért haza és a Kner Nyomda művészeti vezetője lett. Baráti köréhez tartozott Szabó Lőrinc, Balázs Béla, Kosztolányi Dezső. Szabó Dezső, Ortutay Gyula, Móra Ferenc és Kovács Imre a Néma Forradalom szerzője is. Magánkiadásban valóságos „bibliofil csemegék is megjelentek. (Márai, Kodály, József Attila művek) 1923-ban Göteborgban bevásztották a Nemzetközi Nyomdászszövetség Végrehajtó Bizottságába.

1944-ben csodás karrierjét derékba törte a II. világháború szörnyűsége. Pontosan azt sem tudjuk, hogy hálás emlékezetünket melyik haláltábor felé küldjük.

A Kner család egykori békés otthona most Nyomda Múzeum, mely híven tárja elénk a család áldásos, értékes életének emlékeit.

A gyomai gimnázium és szakközépiskola Kner Imre nevét vette fel. Apja Gyoma sportjának elindítója és áldozatos segítője volt, a világhódító útjára kelt labdarúgás megindításával.

Megmenekült utódai Amerikából az elmúlt hetekben érkeztek meg, hogy leróják tiszteletüket a Kner emlékmű előtt, és ünnepi módon megemlékezzenek KNER ALBERT. születésének 100. évfordulójáról, aki már az Amerikai Egyesült Államokban bontakoztatta ki karrierjét.

Jelen kis írásunkkal is tisztelegni kívánunk Gyoma nevezetes családjá előtt, akik városunk hírnevét a mai napig is gazdagítják, s akiknek emlékét híven őrzik a hálás utókor.